יח: היה מביא פרק שני סוטה

שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה. פי' אפי' לרבנן דאמרי קידושין תופסין בחייבי לאוין ופליגי אדר"ע הכא מודו כדאמר בהאשה רבה (יבמות דף נב:) דכתיב בה לא תהיה אשת המת חולצה לאיש זר לא תהא בה היה לזר אלמא דקרא משוי לה כערוה דלא תפסי בה קידושין משום דלמיגדא ביה והויא כאמרתם שזינתה: **אמרי במערבא** לית הילכתא כרב המנונא. כסוף פ"ק דסנהדרין (דף ח:) מפרש דאמרי במערבא הייו רבי ירמיה ורבלה תע"ג דפסיק לית הילכתא כרב המנונא הילכתא כוותיה דאמר בהאשה רבה (יבמות דף נב:) דרב סבירא ליה דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין ושמואל מספקא ליה ואמר בעניותיו לריכה גט ופסיק אמימר כשמואל ורב גידל אמר רב מייא בר יוסף אמר רב נישואין יש בה בזנות כדרב המנונא וכן ר' יוחנן ור' יונתן סבירא להו התם דאין קידושין תופסין בזנות ופסיק אמר ר' יוחנן ממתני' דלמאחר שיתלוך ליך יבמיך ומ"ל רבי יונתן מי לא לאו דלמלוך לך תספא מי משכחת מרגניתא מוחיה ומ"ל ר"ל לר"י מי לאו דקלסך גברא רבה ה"מ מתני' ר"ע היא ומיהו ר"ל לא פליג אדר' יוחנן דהא מוקי התם באומו הפרק (דף נה.) הא דקתני ומה במקום שבא על האיסור קל נאסר האוסר בשומרת יבם וכדרב המנונא וכסוף ההיא גמרא ובשילהי החולץ (שם דף מט:) אמרינן נמי אביי מספקא ליה מי כרב מי כשמואל ובפ' הזורק בגיטין (דף פ:) פליגי ליפני דגמרא מי מתני' הוה מיוכמא לרב המנונא מי הוה סייעתיה והתם מלי למימרי סייעתיה כי הכא לאוקמיה מתניתין כר"ע אלא דדחי לה מלישנא דמתני' גופיה בירושלמי מפרש היאך קילס רבי יונתן לרבי יוחנן שקבל עליו הוליס זהב מכים בני אל יליחו מעניך חכם בני ושמח לבי תן לחכם ויחכם עוד ישמע חכם ויוסף לקח מ"ל ר"ל בחר כל אלו פסוקי קילוסיה יכול הוא פתר ליה כר"ע ומו דחי ליה התם ויתיבניה מה איכפת לו ממזר בני קיומי התורה אמרה וקנא את אשתו אפילו מקלת אשתו ולפוס מסקנא דהתם משמע דלית הילכתא כרב המנונא והכי גרס התם שומרת יבם שזינתה ר"מ אומר מותרת לביתה ר' יהושע בן לוי אומר אסורה לביתה מ"ר יונתן שומרת יבם שזינתה מותרת לביתה ותני בן ועגלתה מעיני אישה ולא מעיני יבמה רבי יעקב בן זבדי בשם ר' אבהו מעשה היה וכהנת היתה והותרה לביתה מ"ר יוסי בר בון אף לא מכות אין בה לפי הירושלמי משמע דפליג רבי יונתן אדרבי יונתן הא דאמר בהאשה רבה מ"ר יונתן אמר מ"ר שמואל לא בן מ"ר יונתן נמנו שלשים וכמה וקנים מנין שאין קידושין תופסין וכו': **מהו** שיתנה אדם **על נישואין האחרונים**. ירושלמי מ"ר יונתן פסיטא שאדם מוחל על קיומי גירש כמי שמחל היך [ע]עבידא קיימא לה וגירשה החזירה ונסתרה אי מימת גירש כמי שמחל לריך לקנאות לה פעם שניה אי מימת גירש כמי שלא מחל אין לריך לקנאות לה פעם שניה אבל אם קיימא לה ונסתרה וידע בה ונסתרה והחזירה ונסתרה שתתה ולא נדקו אותה המים טהורה היא או מאחר שאין המים נודקין [ז]את האשה טמאה היא ואסורה לביתה: **אין** האשה שותה ושונה. ירושלמי כורכמית תוכים ששתתה ושיתה ושלשה לפני שמעיה ואבטליון: **קבלנו** עדותו בשני אנשים. ל"ע בפ"ק דקידושין (דף יח.) דמוקמינן התם הא דקתני בגניבתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אי אתה רשאי למוכרו בשני בני אדם אבל באדם אחד נמכר ונשנה [ז](ולפירוש רש"י התם ניחא שפיר כיון שנמכר פעם אחת וכו') מתוספת רבי: **ורבנן** בתראי הכתיב תורת. ומ"מ הא דרשינן ליה בפ"ב דכריתות (דף ט:) שאדם מביא קרבן אחד אפילו אם קיימא לאשתו על ידי אנשים הרבה וי"ל דהתם מיירי קודם ששתתה קיימא לה מפלוגי ונסתרה וקיימא לה מפלוגי ונסתרה וכן פעמים הרבה משקה בפעם אחת על כולן ומביא מנחה אחת על כולן ונפקא לן מקנאות אבל הכא דרשינן תורת לשותה ושונה שחזר וקיימא לה לאחר שתיה ונסתרה שחוזרת ושותה שנית:

הדרן עלך היה מביא

היה

שומרת יבם וכנוסה אמן שלא נטמאתי ואם נטמאתי יבואו בי ר"מ אומר אמן שלא נטמאתי אמן שלא אטמא הכל שוין שאין מתנה עמה לא על קודם שתתארס (ח) ולא על אחר שתתגרש נסתרה לאחד ונטמאת ואח"כ החזירה לא היה מתנה עמה זה הכלל כל שתבעל ולא היתה אסורה לו לא היה מתנה עמה: גמ' אמר רב המנונא שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה ממאי מדקתני שומרת יבם וכנוסה אא"ב אסירה משום הכי מתנה בהדה אלא א"א לא אסירה היכי מתנה בהדה והתנן זה הכלל כל שאילו תיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה אמרי במערבא לית הילכתא כרב המנונא אלא הא דקתני שומרת יבם וכנוסה הא מני ר"ע היא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין ומשוי לה כי ערוה בעי רבי ירמיה מהו שיתנה אדם על נישואין הראשונים על נישואי אחיו מהו ת"ש זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה הא אסירה ה"נ דמתנה ש"מ: ר"מ אומר אמן שלא נטמאתי וכו': תניא לא כשאמר ר"מ אמן שלא אטמא שאם תטמא מים בודקין אותה מעכשיו אלא לכשתטמא מים מערערין אותה ובודקין אותה בעי רב אשי מהו שיתנה אדם על נישואין האחרונים השתא מיהא לא אסירה ליה או דילמא זימנין דמגרש לה והדר מהדר לה ת"ש הכל שוין שלא היה מתנה עמה לא על קודם שתתארס ולא על אחר שתתגרש (ט) נסתרה לאחד ונטמאת ואח"כ יחזירנה לא היה מתנה הא יחזירנה ותיטמא ה"נ דמתני ש"מ ת"ר זאת תורת הקנאות מלמד שהאשה שותה ושונה רבי יהודה אומר זאת שאין האשה שותה ושונה אמר ר' יהודה מעשה והעיד לפנינו נחוניא חופר שיחין שהאשה שותה ושונה וקיבלנו עדותו בשני אנשים אבל לא באיש אחד וחכ"א אין האשה שותה ושונה בין באיש אחד בין בב' אנשים ות"ק נמי הכתיב זאת ורבנן בתראי נמי הא כתיב תורת אמר רבא באיש אחד ובועל אחד דכ"ע לא פליגי דאין האשה שותה ושונה

דכתיב

נאחר שתיה ונסתרה שחוזרת ושותה שנית:

הדרן עלך היה מביא

שומרת יבם וכנוסה. ואם היתה יבמתו וכנסה וקיימא לה ונסתרה מגלגל עליה שבועה שלא נטמאת כשהיא שומרת יבם. שומרת יבם מלגלה וממתנת ליבם שייבמנה כמו ואביו שמר את הדבר (בראשית לז) **אמן שלא נטמאתי.** הייו קבלת שבועה ואם נטמאתי יבאו בי הייו קבלת אלה כדרך שהשביעה כדאמר לעיל בגמרא (ע"א) משביעני עליך שלא נטמאת ואם נטמאת יבאו בך והייו פירושו דאמן על השבועה אמן על האלה דתניא ברישא: **אמן שלא אטמא.** שאם תטמא לאחר זמן מים מערערין אותה לאחר שתטמא כדתניא בברייתא בגמרא: **ולא על אחר שתתגרש כו'.** ואפילו לר"מ דאמר מתנה על העתיד: **ונטמאת.** בגירושיה דאינה נאסרת עליו לחזור לו אלא מ"כ נישאת על ידי קידושין דכי כתיב (דברים כד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה אמר קידושין ונישואין כתיב דכתיב: והיתה לאיש אחר ונשאה לאיש האחרון: **גמ' שזינתה.** כשהיא שומרת יבם: **אסורה ליבמה.** כאשה שזינתה תחת בעלה שאסורה לבעלה: **מדקתני שומרת יבם.** שמשביעה על זנות שזינתה כשהיא שומרת יבם: **מי אמרת בשלמא.** זנתה נאסרת עליו משום הכי מתנה ע"י גלגול אף על אומו זנות אלא מי אמרת כו'. **אין קידושין תופסין.** לאשה האסורה על המקדשה בלאו וכבנן פליגי עליה ואמרי בחייבי כריתות הוא דלא תפסי קידושין ומשוי לה כי ערוה בעי רבי ירמיה מהו שיתנה אדם על נישואין הראשונים על נישואי אחיו מהו ת"ש זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה ה"א אסירה ה"נ דמתנה ש"מ: ר"מ אומר אמן שלא נטמאתי וכו': תניא לא כשאמר ר"מ אמן שלא אטמא שאם תטמא מים בודקין אותה מעכשיו אלא לכשתטמא מים מערערין אותה ובודקין אותה בעי רב אשי מהו שיתנה אדם על נישואין האחרונים השתא מיהא לא אסירה ליה או דילמא זימנין דמגרש לה והדר מהדר לה ת"ש הכל שוין שלא היה מתנה עמה לא על קודם שתתארס ולא על אחר שתתגרש (ט) נסתרה לאחד ונטמאת ואח"כ יחזירנה לא היה מתנה הא יחזירנה ותיטמא ה"נ דמתני ש"מ ת"ר זאת תורת הקנאות מלמד שהאשה שותה ושונה רבי יהודה אומר זאת שאין האשה שותה ושונה אמר ר' יהודה מעשה והעיד לפנינו נחוניא חופר שיחין שהאשה שותה ושונה וקיבלנו עדותו בשני אנשים אבל לא באיש אחד וחכ"א אין האשה שותה ושונה בין באיש אחד בין בב' אנשים ות"ק נמי הכתיב זאת ורבנן בתראי נמי הא כתיב תורת אמר רבא באיש אחד ובועל אחד דכ"ע לא פליגי דאין האשה שותה ושונה כדרכי**

נאסרת עליו בזנות ישואין הראשונים לעולם וכן בזנות נישואי אחיו כדאמר בפ"ק (לעיל דף כ.) ואם מת תולגת ולא מתייבמת: **לא כשאמר ר"מ אמן שלא אטמא.** עלתה על דעתו שתבדק עכשיו על העתיד: **מערערין אותה.** מוזהרין לה לתוך גרונה כאדם הנחנק ע"י משקה ערלה כעוסה ערער והוא לשון זעקת שבר יעוערו (ישעיה טו) **על נישואין אחרונים.** לר"מ דאמר מתנה על העתיד מהו שיתנה עמה בגלגול שבועה שלא אטמא אם יגרשנה ויחזירנה ותטמא: **ואחר כך יחזירנה.** טעמא דתטמא בימי גירושיה ללא מיתסרא עליה הא אטמא לאחר חזרה הכי נמי דמתני עכשיו: **תורם הקנאות.** תורה אחת לכל הקנאות שבכולן יעשה לה כתורה הזאת: **רבי יהודה אומר זאת.** מיעוטא הוא זאת ולא אחרת: **תופר שיחין.** להכניס מים לעולי רגלים בשדות ובדרכים: **בשני אנשים.** אם מת בעלה זה שהשקה ונישאת לאחר וקיימא לה והיא נסתרה וקבלנו עדותו של נחוניא שישקה שני

דרכי

תורה אור השלם

1. זאת תורת הַקְּנָאֹת אֲשֶׁר תִּשְׁטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה:
במדבר ה כט

הגהות הב"ח

(א) במשנה קודם שתתארס ולא על אחר שתתגרש נסתרה לאחד ונטמאת ואח"כ החזירה לא היה מתנה עמה) תא"מ וי"ל ולא על אחר שתתגרש ותסתר לאחד ותיטמא ואח"כ יחזירנה לא היה מתנה עמה ריש גורסין ולא משנתגרשה ונסתרה לאחד ונטמאה ואח"כ החזירה לא היה מתנה עמה פי' אם הבעיה אחר שהחזירה לא היה מתנה עמה שם בעיה כדאיתא בפרק שתי הבעיות יחד ועיין בפי' דר' עובדיה וכרמב"ם פ"ב דסנהדרין: (ב) נב' שתתגרש ותיסתר לאחד ותיטמא ואח"כ יחזירנה הא יחזירנה:

מוסף רש"י

ושומרת יבם וכנוסה. לומר ואם היתה יבמתו וכנסה, היכם משקה אותה ותשביעה אף על פתיה שנסתרה בעודה שומרת יבם, ומים בודקין אותה על שתיה, הא לי' זנאי בעודה שומרת יבם אסורה עליו, וכי' קיימא מוקמינן לה דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, דמשוי לה יבמה לשוב כאשת איש, וכי היכי דאשת איש, אם מיתסרא אנבא בזנות, שומרת יבם נמי מיתסרא אימתה, וכיון דמיתסרא בת קיומי היא (יבמות נח.) כנוסה שיך למיתני נמי יבמה, שומרת יבם ממתנת ומגלה ליבום, כמו שמר את הדבר, להכי שיך לשון כנוסה כדכתיב (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר, אלא יבמה יבמה לאשה בכיתי (קדושין כב.), **שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה.** כאשה אים שזינתה לבעלה (יבמות פא.). **דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין.** נהמלון (יבמות מד.) בברייתא המחזיר לגרושתו ר"ע אומר אין לו בה קדושין (כתובות כפ.) אלא: דקתני (יבמות נ.) אלן ושאם בה מאמר אין לאחר מליבה כלום, לומר אין המתחר תופס בה דקס ליה שאשת אלא יבמה, ואמר בגמרא (שם נב.) מנלא דבי אומר אין הדברים אלו אמורים אלא לדברי ר"ע שהיה עושה חלוצה כעריה (קדושין סח.).

הדרן עלך היה מביא

עין משפט נר מצוה

נמ' א ב ג מיי' פ"ד מהל' סוטה הל"ז:
נמ' ד מיי' פ"ב מהל' יבום ה"ב [ופ"ד מהל' סוטה הל' יח] סמג לאין כ טוש"ע אה"ע סי' קנט סעי' ג:
ב ה ו ז מיי' פ"ד מהל' סוטה הלכה יז:
א ח מיי' פ"ח מהל' סוטה הל"ב:

תוספות שאנץ

נמ' הא מני ר' עקיבא היא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין באשה שהיא על המקדשה בלאו ורבנן פליגי עליה ואמרי בחייבי כריתות הוא דלא תפסי אלמא בחייבי לאוין תפסי. אבל לר' עקיבא משוי לה כערוה דלא תפסי קידושין תופסין ביבמה ופסיק אמר רבא אמר אוסרה על בעלה רבא על שומרת יבם נמי היא בלאו דלא תהיה אשת המת אוסרה על יבמה. ליה. אבל אליבא דרבנן אע"ג דאיכא מאן דאמר בהאשה רבה דאין לה ביבמה אלא מ"מ לא: שני לאוין בערוה ולא דא אסורה לו כיון שאין כ אזר מיבמה. מהו שיתנה ע' הנישואין הראשונים פ' ה כגון גירשה והחזירה ר' יונא לה ונסתרה מהו ר' לגל עליה זנות אם זיתה ר' דם שגירשה שיבדקוה ר' ים הללו. על נישואי א' אין כגון מת אחיו בלא ב' ים וכנסה היכם וקינא לה ה' אחרה מהו לגלגל עליה ז' ת שתחת אחיו. ואי ל' איא דממתני' מצי ל' יפשט דהא תנן במתני' א' רסה ונשואה ושומרת יבם וכנוסה ופ"ה דמתני' ל' ר' בחדא איתתא קאי ע' שקנה יבם ושביעה על נ' שואין ואירוסין של אחיו א' לא מילי מילי קתני אם ע' בעל משקה מתנה עמה ע' ארוסה ואם היבם מ' שקה אותה מתנה עמה ע' מרת יבם וכנוסה. ליה:

מ' נראה דל"ל אפי' למ"ד דאין קידושין תופסין ביבמה מ' מ' לא אמר משלר לאין אלי' הי' פעמים אלא הכא וכו'.

מסורת הש"ס

(א) יבמות פא. נב: נה. נ. גיטין פ:. ב) [יבמות י: וש"נ], ג) [מוס' פפ"ב ע"ס], ד) [דברים כד], ה) [נלמד מלי נקבה מיעיה], ו) ירושלמי שלפניו הגי' כך אם האשה שהיא אסורה ליבמה טמאה היא ויפין שם בפ"מ, ז) גיטין הש"ל.

(ח) במשנה קודם שתתארס ולא על אחר שתתגרש נסתרה לאחד ונטמאת ואח"כ החזירה לא היה מתנה עמה) תא"מ וי"ל ולא על אחר שתתגרש ותסתר לאחד ותיטמא ואח"כ יחזירנה לא היה מתנה עמה ריש גורסין ולא משנתגרשה ונסתרה לאחד ונטמאה ואח"כ החזירה לא היה מתנה עמה פי' אם הבעיה אחר שהחזירה לא היה מתנה עמה שם בעיה כדאיתא בפרק שתי הבעיות יחד ועיין בפי' דר' עובדיה וכרמב"ם פ"ב דסנהדרין: (ב) נב' שתתגרש ותיסתר לאחד ותיטמא ואח"כ יחזירנה הא יחזירנה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com